

AVERSS UN REVERSS

LATVIJAS BANKAS BILETENS • 2005. GADS NR. 4

ŠAJĀ NUMURĀ

INFLĀCIJAS DZINĒJSPĒKI LATVIJĀ UN BALTIJĀ DR. KONSTANTĪNS BEŅKOVSKIS

Pēdējo divu gadu laikā inflācija Latvijā ir augstākā Baltijas valstīs. Septembrī Latvijā tika reģistrēts nozīmīgi augstāks gada cenu pieaugums – pārtikas produktiem, kā arī citiem produktiem un pakalpojumiem, salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm. Kāpēc?

TAUPIĢS BUDŽETS UN ZEMA INFLĀCIJA SANTA BĒRZIŅA

Augstas izaugsmes periodos cilvēki vēlas strauju ienākumu pieaugumu, bet valdība – palielināt budžeta izdevumus. Tomēr, lai saglabātu sabalansētu ekonomikas attīstību arī ilgākā laika periodā, ir jārikojas saprātīgi kā valdības izdevumu, tā algu palielināšanas ziņā.

UZŅĒMĒJDARBĪBA UN KONKURENCE – TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS PAMATS ANRIJS MATĪSS

Par konkurenci un negodīgas konkurences kontroli (pabeigts izmeklēt 47 lietas un konstatēti 11 pārkāpumi), par valsts atbalstu uzņēmējdarbībai un konkurētspējai. Tie ir faktori, kas ietekmē dažādu preču un pakalpojumu cenu celšanos.

ĪSZIŅAS

- Ārvalstu investētāji dažādās nozarēs Latvijā 1. ceturksnī ieguldījuši 116.8 milj. latu.
- No 2005. gada janvāra Latvijas Banka nodrošina lata un eiro maiņas kursa svārstības $\pm 1\%$ apjomā. Līdz ar lata piesaisti eiro pieaug eiro kredītu īpatsvars.
- Kopumā 54% iedzīvotāju sagaida, ka inflācija būs 7% un augstāk.

LATVIJAS BANKAS PADOMĒ UN VALDĒ

ZEMA INFLĀCIJA VAR NODROŠINĀT SABALANSĒTU TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU

Tā liecina daudzu valstu pieredze. 2005. gada oktobrī Latvijā patēriņa cenu pieaugums sasniedza augstāko līmeni pēdējo divpadsmit mēnešu laikā – 7.6%. Līdz ar to Latvijā jau otro gadu pēc kārtas ir augstākais inflācijas līmenis starp ES valstīm. Ir pazīmes, ka inflācijas gaidas jau maina kā patērētāju, tā ražotāju un tirgotāju uzvedību, un ir papildu dzinējspēks faktiskam cenu kāpumam. Lai šādas pašpiepildošas gaidas remdētu un tās dziļi neiebūvētos cenu veidošanās mehānismā, sabiedrībai jāgūst pārliecība, ka cenu kāpums nav atstāts pašplūsmā. Izšķiroša loma būs konsekventai rīcībai inflācijas mazināšanā.

INFLĀCIJAS DZINĒJSPĒKI LATVIJĀ UN BALTIJĀ

**DR. KONSTANTĪNS
BENKOVSKIS**

*Latvijas Bankas
Monetārās politikas
pārvaldes
galvenais
ekonometrists*

Septembrī Latvijā tika reģistrēts nozīmīgi augstāks gada cenu pieaugums pārtikas produktiem, alkoholam, mājokļa iekārtai, medicīniskiem produktiem un veselības pakalpojumiem, kafējnīcas un restorānu pakalpojumiem, izglītībai, kā arī personīgās aprūpes pakalpojumiem.

Pēdējo divu gadu laikā inflācija Latvijā ir augstākā Baltijas valstīs. Tā 2005. gada septembrī saskaņotā patēriņa cenu indeksa gada pieaugums Latvijā bija 7.4%, savukārt Igaunijā un Lietuvā tas bija attiecīgi 4.9% un 2.6%. Ir daudz faktoru, kuri nosaka inflācijas atšķirību Baltijas valstīs. Ieskatīsimies svarīgākajos no tiem.

Preču un pakalpojumu ietekme

Apskatot cenu gada pieaugumu preču un pakalpojumu dalījumā, redzams, ka Baltijas valstīs pastāv gan līdzīgas, gan atšķirīgas tendences. Līdz ar rekordaugsto pasaules naftas cenu visās trijās valstīs nozīmīgi pieauga degvielas un transporta pakalpojumu cenas. Gan Latvijā, gan Igaunijā, gan Lietuvā palielinājās administratīvi regulējamie tarifi. Vēl viena kopēja tendence ir sakaru tarifu kritums (*1. grafiks*).

Tomēr Baltijas valstu starpā pastāv arī būtiskas atšķirības. Septembrī Latvijā tika reģistrēts nozīmīgi augstāks gada cenu pieaugums pārtikas produktiem, alkoholam, mājokļa iekārtai, medicīniskiem produktiem un veselības pakalpojumiem, kafējnīcas un restorānu pakalpojumiem, izglītībai, kā arī personīgās aprūpes pakalpojumiem.

Nevar minēt kādu vienu, atsevišķu iemeslu, kas izskaidro inflāciju atšķirības Baltijas valstīs. Pastāv vesela virkne gan ārējo, gan iekšējo faktoru.

Pieprasījuma pieaugums Latvijā ir straujāks

Zīmīgi, ka Baltijas valstīs notiek ievērojams darba algas kāpums. Visstraujākais bruto nominālo algu pieaugums 2003.–2005. gados bija Latvijā, tai seko Igaunija, bet viszemākais algu pieaugums bija Lietuvā. Ir acīmredzams, ka straujāks algu pieaugums Latvijā nozīmē straujāku iekšējā pieprasījuma pieaugumu un lielāku spiedienu uz inflāciju (*2. grafiks*).

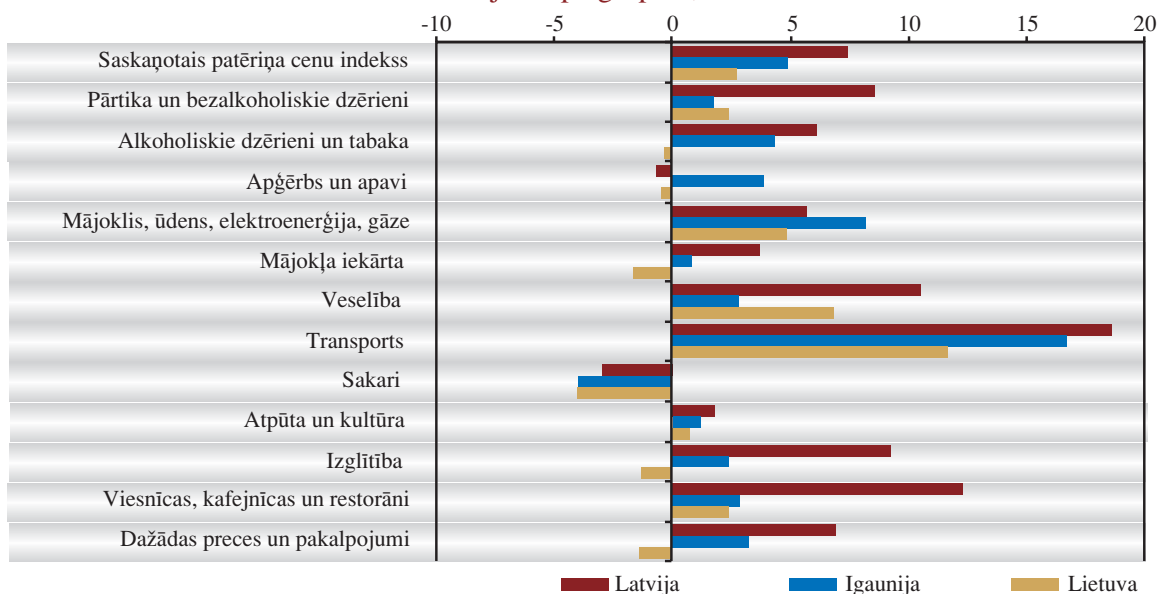
Runājot par iekšējo pieprasījumu, svarīgi izvērtēt arī reālās algas izmaiņas, jo tieši ar to ir saistīta reālā iedzīvotāju pirktpēja. Neskatoties uz augsto inflāciju 2003.–2005. gados reālās algas izmaiņas Latvijā bija samērā straujas. Reālās algas gada pieauguma temps Latvijā nozīmīgi nokritās tikai 2004. gada 2. un 3. ceturksnī līdz ar inflācijas pieaugumu, bet nākamajos periodos reālās algas gada kāpums atkal palielinājās, un 2005. gada sākumā tas pat bija visstraujākais Baltijas valstīs.

Vēl viens svarīgs faktors, kas veicina iekšzemes pieprasījumu, ir kredītēšanas attīstība (*3. grafiks*).

1

Gada inflācija Baltijas valstīs 2005. gada septembrī

sadalījumā pa grupām, %

Kredītu pieaugums privātpersonām Latvijā veido gandrīz 80% gadā, tā nozīmīgi apsteidzot Igauniju, kur tas veido apmēram 55% gadā. Lietuvā temps pieaug vēl straujāk, taču tas ir vairāk saistīts ar zemo bāzi, jo Lietuvā kredītu privātpersonām attiecība pret IKP ir zemāka par 10%, bet Latvijā un Igaunijā tā pārsniedz 20%. Tādējādi arī kredītēšanas attīstība Latvijā stimulē iekšzemes pieprasījuma kāpumu nozīmīgāk nekā kaimiņvalstīs, pastiprinot spiedienu uz inflāciju.

Algas pieaugums palielina ražošanas izmaksas

Darba algas pieaugums ietekmē inflāciju ne tikai caur iekšējā pieprasījuma palielināšanos. Darba algas izdevumi ir svarīgs postenis ražotāju izmaksās, un tādējādi algas pieaugums sadārdzina produktu ražošanu un palielina cenas no piedāvājuma puses.

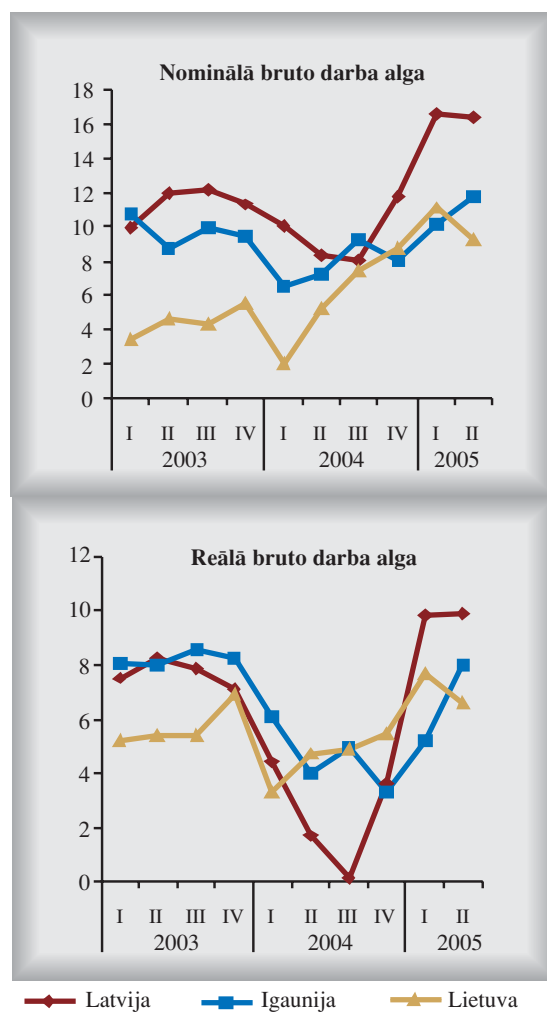
Darba algas pieaugums rada spiedienu uz inflāciju tad, ja nominālās algas palielinājums apsteidz darbaspēka reālās produktivitātes pieaugumu. Algu un produktivitātes izmaiņu samēru atspoguļo vienības darbaspēka izmaksu rādītājs – nominālā darba alga dalīta uz darbaspēka reālo produktivitāti. Ja vienības darbaspēka izmaksas pieaug, tas nozīmē uzņēmēju darbaspēka izdevumu palielinājumu, kas savukārt var izraisīt inflācijas kāpumu (4. grafiks). 2004. gada beigās un 2005. gada pirmajā pusē Latvijā vienības darbaspēka izmaksu palielinājums apsteidza darbaspēka izdevumu pieaugumu Igaunijā un Lietuvā, kas daļēji izskaidro augstāku inflāciju Latvijā.

Valūtas kurss nav izšķirošais faktors inflācijas atšķirībai

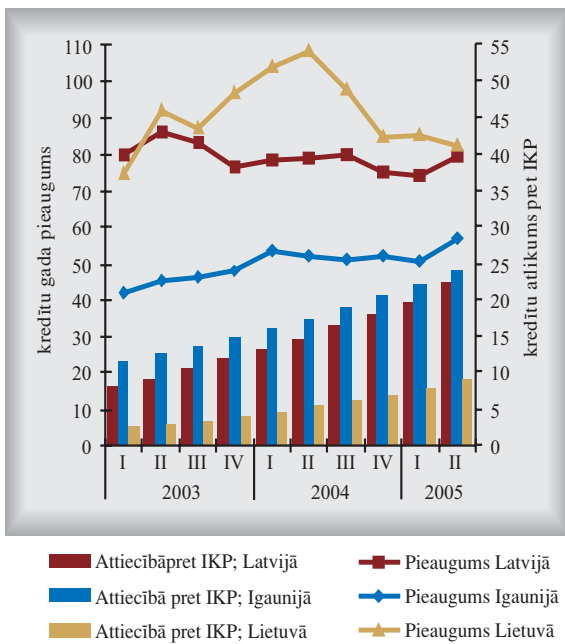
Saskaņā ar ekonomisko teoriju valūtas kurss ir svarīgs faktors, kas ietekmē inflāciju, jo Baltijas valstīs ir t.s. "cenu nēmējas" starptautiskos tirgos un ārvalstu valūtas vērtības

2

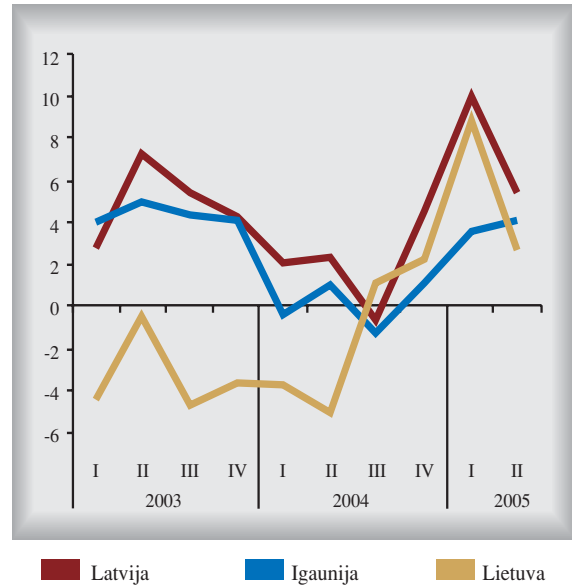
Nominālā un reālā bruto darba alga, gada pieaugumi, %

Kreditu privātpersonām, gada pieaugumi un attiecība pret IKP, %

Darbspēka vienības izmaksas, gada pieaugumi, %

kāpums pret nacionālo valūtu nozīmē importa cenu palielināšanos. Tā kā Baltijas valstu galvenais tirdzniecības partneris ir Eiropas Savienība, mūsu inflācijai ir svarīgāks eiro kurss pret latu.

Valūtas kurss nav nozīmīgs inflāciju ietekmējošs faktors Lietuvā un Igaunijā, kuru nacionālās valūtas ir jau ilgāku laiku piesaistītas eiro. Savukārt Latvijā eiro augstā vērtība joprojām ietekmē inflāciju, taču šī ietekme izzudīs 2006. gada sākumā.

Valūtas kurss tiešā veidā ietekmē tikai t.s. "tirgojamo" preču cenas, bet pārējo preču cenas nosaka iekšējie faktori. Euro kursa ietekme visvairāk atspoguļojas rūpniecības preču (apģērbs un apavi, mēbeles, transporta līdzekļi, audio, video, foto iekārtas, u.c.) cenu dinamikā. Pašreiz rūpniecības preču (izņemot enerģiju) cenu gada pieaugums Latvijā ir visaugstākais (2005. gada septembrī tas bija 2.2%), bet Lietuvā un Igaunijā rūpniecības preču cenu gada pieaugumi ir tuvu nullei.

Valūtas kursa izmaiņas daļēji izskaidro augstāku inflāciju Latvijā, bet, ņemot vērā rūpniecības preču īpatsvaru patēriņa grozā, valūtas kursa tiešais efekts Latvijā nepārsniedz 1% punktu un nav galvenais iemesls inflācijas atšķirībām.

Latvijas un Lietuvas cenas izlidzināsies ar Igaunijas cenām

Vēl viens faktors, kas varētu izskaidrot inflāciju atšķirības Baltijas valstīs, ir salīdzinošais cenu līmenis. Saskaņā ar teoriju, gadījumā, ja kādas preces cena ir zemāka Latvijā nekā Igaunijā vai Lietuvā, tai pakāpeniski jākonverģē uz kaimiņvalstu cenu līmeni, paaugstinot inflāciju.

Saskaņā ar mūsu aprēķiniem privātā patēriņa preču un

pakalpojumu cenu līmenis ir samērā līdzīgs visās Baltijas valstīs, tomēr cenu līmenis Latvijā ir zemāks nekā Igaunijā. Tā 2005. gada septembrī Igaunijas cenu līmenis bija 64.4% no Eiropas Savienības vidējā, bet Latvijā un Lietuvā – tikai 55.7% un 54.1% attiecīgi. Līdzīga situācija tiek novērota vairākās preču vai pakalpojumu grupās (5. grafiks).

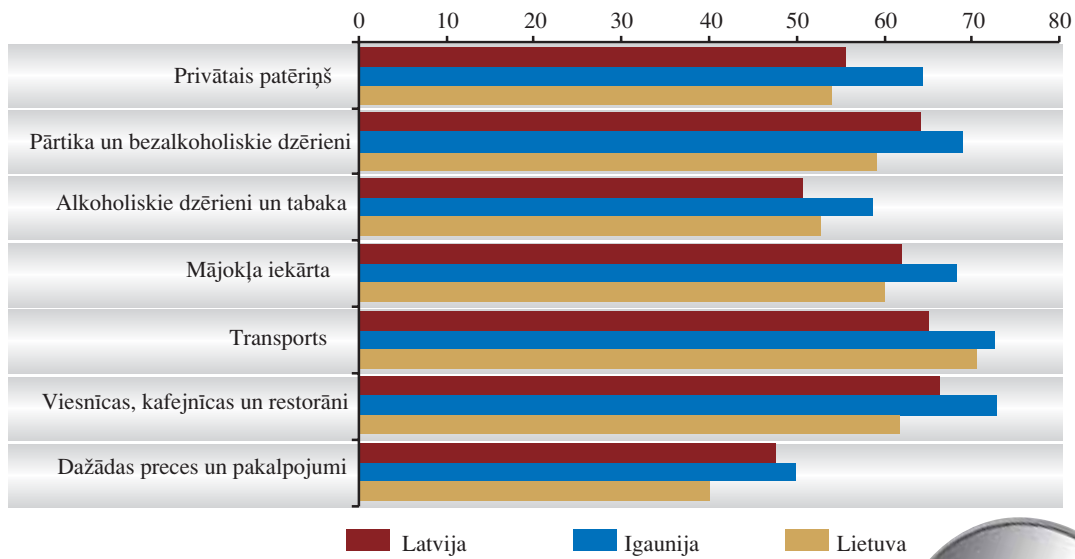
Sagaidāms, ka Latvijas un Lietuvas cenas pakāpeniski izlidzināsies ar Igaunijas cenām, tomēr šis process varētu būt diezgan ilgstošs un notikt ar atšķirīgu ātrumu katrā preču un pakalpojumu grupā. Pašlaik salīdzinoši augstākais cenu līmenis Igaunijā un cenu izlidzināšanas process lielā mērā nosaka straujāku pārtikas produktu cenu kāpumu Latvijā. Piemēram, Latvijas piensaimnieki piena iepirkuma cenu kāpumu 2004. gadā skaidro ar to, ka iepirkuma cena Igaunijā bija nozīmīgi augstāka. Savukārt piena iepirkuma cenu pieaugums izraisīja piena produktu mazumtirdzniecības cenu palielinājumu un inflācijas kāpumu Latvijā.

Degvielas cenas Latvijā sāka augt no zemāka līmeņa

Degvielas cenas Baltijas valstīs galvenokārt ir atkarīgas no pasaules naftas cenām, līdz ar to degvielas cenu dinamikai Latvijā, Igaunijā un Lietuvā būtu jābūt ļoti līdzīgai. Tomēr 2005. gada septembrī degvielas cenu gada pieauguma tempi atšķiras: Latvijā tie bija 35.6%, Igaunijā – 33.9%, bet Lietuvā – 18.8%.

Šāda atšķirība lielā mērā ir saistīta ar to, ka pirms gada (2004. gada septembrī) degvielas cenas (atskaitot akcīzes un pievienotās vērtības nodokļus) Latvijā bija zemākas par Lietuvas cenām un bija vienā līmenī ar Igaunijas cenām. Pašlaik cenas visās valstīs ir pietuvojušās, un var

Salīdzināmais cenu līmeņa indekss 2005. gada septembrī, ES 25 = 100¹

secināt, ka zemāks degvielas cenu gada kāpums Lietuvā ir saistīts ar salīdzinoši augstāku bāzi.

Vēl viens iemesls ir akcīzes nodokļa izmaiņas. Visās Baltijas valstīs benzīnam un dīzeļdegvielai to pacēla 2004. gada maijā. Latvijā akcīzes nodokli vēlreiz palielināja 2005. gada janvārī, kas par 3–4% palielināja degvielas cenu.

Administratīvi regulējamie tarifi aug

Administratīvi regulējamo cenu pieaugums tika novērots visā Baltijā, un to ietekme uz kopējo inflāciju katrā valstī ir aptuveni līdzīga. Tomēr cenu pieauguma struktūrā pastāv zināmas atšķirības. Šā gada septembrī Lietuvā, salīdzinot ar Latviju un Igauniju, tika reģistrēts daudz mazāks gāzes tarifu gada pieaugums, jo Lietuvas Cenu un enerģētikas kontroles komisija noteica *Lietuvos dujos* gāzes cenas samazinājumu par 5–6% no 2005. gada 1. jūlija. Savukārt, atšķirībā no Latvijas pārējās Baltijas valstīs palielinājās elektroenerģijas tarifi iedzīvotājiem.

Secinājumi – Latvijai

Inflācijas pieaugums Latvijā vērojams kopš 2003. gada vidus, sasniedzot salīdzinoši augstu līmeni un gada pieauguma tempam saglabājoties augstākam nekā Igaunijā un Lietuvā. Veicot analīzi pa atsevišķām patēriņa preču un pakalpojumu grupām, jāsecina, ka augstāku inflāciju Latvijā galvenokārt ir noteicis straujāks cenu pieaugums pārtikas produktiem, mājokļa iekārtai, medicīniskiem produktiem, kafejnīcas un restorānu pakalpojumiem, kā arī personīgās aprūpes pakalpojumiem.

Augstāku inflāciju Latvijā ir izraisījis daudzu faktoru kopums, nevis viens atsevišķs faktors. Iekšējais piepra-

sījums, kuru ietekmē gan reālā alga, gan kreditēšanas attīstība, visnozīmīgāk ir pieaudzis Latvijā, radot papildus spiedienu uz inflāciju. Arī no piedāvājuma puses – gan darba algas, gan vienības darbaspēka izmaksas visstraujāk augušas tieši Latvijā. Lai gan eiro augstā vērtība pašlaik ir viens no inflāciju ietekmējošiem faktoriem, tomēr valūtas kursa ietekme nav inflāciju atšķirību noteicošais faktors. Straujāku pārtikas produktu cenu kāpumu Latvijā lielā mērā nosaka salīdzinoši zemāks cenu līmenis, salīdzinot ar citām Baltijas valstīm, un ar to saistītā cenu konverģence.

*Papildu informācijai – konstantins.benkovskis@bank.lv
Latvijas Bankas arhīva foto*

¹ Salīdzinošais cenu līmenis 2005. gada septembrī tika aprēķināts, ņemot vērā Eurostat statistiku par salīdzinošo cenu līmeni 2003. gadā, saskaņoto patēriņa cenu indeksus un valūtas kursu dinamiku.

TAUPIĢS BUDŽETS UN ZEMA INFLĀCIJA

SANTA BĒRZIŅA

*Latvijas Bankas
Monetārās politikas pār-
valdes Makroekonomikas
analīzes daļas
vadītāja vietniece*

Lai saglabātu sabalansētu ekonomikas attīstību ilgākā laika periodā un neizraisītu nelabvēlīgas sekas tautsaimniecībā, tostarp inflācijas pieaugumu, jārikojas saprātīgi kā valdības izdevumu, tā algu palielināšanas ziņā.

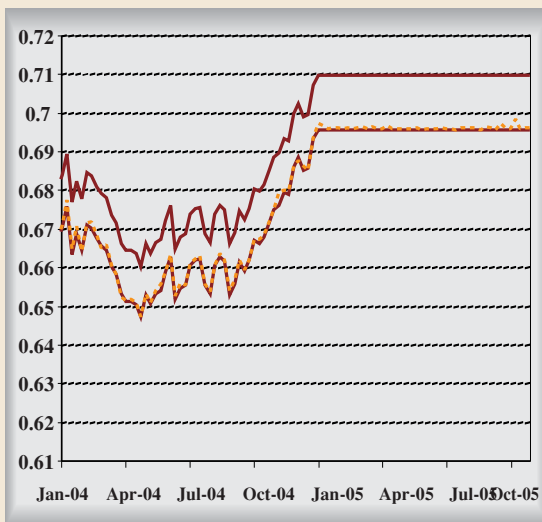
Sekmīga ekonomikas attīstība var nodrošināt iedzīvotāju labklājības pieaugumu. Augstas izaugsmes periodos cilvēki vēlas strauju ienākumu pieaugumu, bet valdība – palielināt budžeta izdevumus. Tomēr, lai saglabātu sabalansētu ekonomikas attīstību arī ilgākā laika periodā un neizraisītu nelabvēlīgas sekas tautsaimniecībā, tostarp inflācijas pieaugumu, ir jārikojas saprātīgi kā valdības izdevumu, tā algu palielināšanas ziņā. Pretējā gadījumā ienākumu pieaugums būs īslaicīgs un maldinošs, labklājības līmenis var pat kristies.

Zems budžeta deficīts atbilst Latvijas interesēm

Valsts budžeta rezultāti 2004. gadā bija vērtējami pozitīvi – deficīts bija ievērojami zemāks par gada sākumā plānoto. To ietekmēja ne vien augstāki ieņēmumi, bet arī mērenāki, nekā plānots, izdevumi. Pricēja, ka, plānojot 2005. gada budžetu, tika paredzēts straujš investīciju apjoma pieaugums, jo, ieguldot produktīvā kapitālā, tiek nodrošināta ekonomikas izaugsme. Tas savukārt var atspoguļoties lielākos valsts budžeta nodokļu ieņēmumos nākotnē un radīt iespēju realizēt nepieciešamos sociālos tērīnus. Līdz pat šī gada septembrim valsts konsolidētajā kopbudžetā bija vērojams liels finansiālais pārpalikums. Tomēr nozīmīgs izdevumu pieaugums un ļoti zemi ieņēmumi šī gada oktobrī mazina optimismu par makroekonomiskajai situācijai atbilstošu fiskālo politiku. Turklāt pamatbudžeta tērīni lielā mērā bija saistīti ar sociālajiem izdevumiem, kas rada papildus spiedienu uz jau tā salīdzinoši augsto inflāciju.

Ekonomikas un monetārajā savienībā (EMS) un Valūtas kursa mehānisma II dalībvalstīm, tostarp arī Latvijai, saistošas ir Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) prasības, ka vidējā termiņā budžeta bilancei jābūt diapazonā starp –1% no IKP un līdzsvaru vai pārpalikumu, ko koriģē atkarībā no ekonomiskās aktivitātes līmeņa, kā arī neņemot vērā vienreizējus un pagaidu pasākumus. (Katrai valstij ir diferencēts vidējā termiņa mērķis attiecībā uz budžeta stāvokli.) Šīs prasības ievērošana nodrošina, ka netiks pārsniegta budžeta deficīta robeža 3% apmērā no IKP. Turklāt, zems budžeta deficīts atbilst arī Latvijas ekonomiskajām interesēm.

Fiksētās valūtas kursa stratēģijas dēļ Latvijā monetārās politikas ietekme iekšzemes pieprasījuma regulēšanā ir ierobežota, tāpēc jo svarīgāk realizēt atbilstošu fiskālo politiku. Latvijā ir maza un atvērta ekonomika, un ārējie šoki to var ievērojami ietekmēt, izraisot ekonomikas attīstības palēnināšanos vai pat krīzi. Ekonomikas lejupslīdes periodos, kad samazinās budžeta ieņēmumi un palielinās sociālie izdevumi, valsts līdzekļus nepieciešams ieguldīt

— LB noteiktā intervencu koridors — EUR/LVL kurss

Augsts pieprasījums pēc latiem

No 2005. gada janvāra Latvijas Banka vienpusēji nodrošina lata un eiro maiņas kursa svārstības $\pm 1\%$ apjomā no centrālā jeb piesaistes kursa, kas ir 0.702804 lati par eiro. Tas nozīmē, ka starpbanku tirgus kurss var atšķirties un ikdienā atšķiras no centrālā kursa, bet tas nevar pārsniegt šo 1% robežu vienā vai otrā virzienā, resp., 0.7098 un 0.6958 EUR/LVL. Tirgus kursam sasniedzot koridora robežas, notiek Latvijas Bankas automātiskās intervences – Latvijas Banka pēc komercbanku pieprasījuma pērk vai pārdod eiro par latiem par robežas kursu. Kā redzams, jau ilgu laiku ir augsts pieprasījums pēc latiem un kurss atrodas pie apakšējās intervences robežas. Rezultātā Latvijas Banka regulāri veic intervences un 2005. gada janvārī–oktobrī iepirkusi 498.1 milj. eiro. Galvenie šī procesa cēloņi ir investīciju ieplūde un Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguve, kā arī eiro līdzekļi, ko bankas piesaista no ārvalstīm un novirza kredītēšanai. Līdz ar lata piesaisti eiro no 2005. gada sākuma pieaug eiro kredītu īpatsvars no jauna izsniegtajos kredītos, turklāt daļa kredītņēmēju maina kredītu valūtu no ASV dolāriem un latiem uz eiro. Starpbanku kursam ir tieša ietekme uz banku noteikto eiro cenu klientiem un skaidras naudas maiņas kursu bankās un valūtas maiņas uzņēmumos.

ekonomikas atveseļošanā. Savukārt periodos, kad privātais iekšzemes pieprasījums nodrošina strauju izaugsmi, kā pašlaik, valdībai nav nepieciešams papildus stimulēt ekonomiku un iespēju robežās ir jātaupa un jātiecas samazināt budžeta deficīts. Tas mazinātu makroekonomiskos riskus un radītu iespēju atveseļot ekonomiku nelabvēlīgākā periodā.

Pieredze liecina – taupīt ir vērts

Citu valstu pieredze liecina, ka var nodrošināt budžeta pārpalikumu, kaut arī sociālās vajadzības tajās nav mazāk aktuālas kā Latvijā. Straujš valsts labklājības pieaugums ir panākts arī valstīs, kur tiek veiktas strukturālās reformas. Piemēram, Igaunijā pēdējos piecos gados vidējais pieaugums ir 6.5% gadā, un vienlaikus valdība tālredzīgi ir nodrošinājusi budžetu ar pārpalikumu – 2004. gadā tas bija 1.7% no IKP. Arī Īrijā 90. gadu otrajā pusē ekonomiskās augsmes laikā valdība pakāpeniski samazināja budžeta deficītu, un kopš 1997. gada budžets ir ar pārpalikumu (neliels deficīts bija tikai 2002. gadā) – 2004. gadā budžeta pārpalikums Īrijā bija 1.4% no IKP. Savukārt Francijā valdība realizēja ekspansīvu fiskālo politiku izaugsmes periodos, tādējādi pašlaik, kad ekonomikā būtu nepieciešami stimuli no valsts puses, tai nepietiek resursu (2004. gadā Francijas valsts budžeta deficīts bija 3.6% no IKP).

Algu kāpums jāsabalansē ar darba ražīguma pieaugumu

Iedzīvotāju labklājības veicināšana ietver sociāli maznodrošināto iedzīvotāju dzīves līmeņa uzlabošanu un budžeta iestādēs nodarbināto ienākumu palielināšanu. Taču, lai valdības īstenotie labklājību veicinošie pasākumi būtu efektīvi, šo izdevumu palielināšana jāveic, samazinot izdevumus citā sfērā, nevis palielinot kopējos izdevumus. Jau šobrīd valsts budžeta izdevumiem pieaugot straujāk par ieņēmumiem, rodas papildu spiediens uz kopējo pieprasījumu, kas atvērtā ekonomikā visbūtiskāk atspoguļojas importa pieaugumā, un palielinās arī spiediens uz inflāciju. Ja sociālo izmaksu vai algu palielināšana rezultātā pieaugs cenas, tad ienākumu pieaugums ātri izzudīs un pirktspēja saglabāsies iepriekšējā līmenī. Turklāt, ceļot cenas vienai precei vai pakalpojumam, kas tiek izmantots kā starppatēriņš citai precei vai pakalpojumam, cenu pieaugums caur izmaksām ekonomikā var būt lielāks nekā tikai algu pieauguma rezultāts – rezultējoties pat pirktspējas un labklājības samazinājumā.

Līdzīgi procesi notiek arī privātajā sektorā. Ja patērētāji izjūt, ka cenu pieaugums samazina viņu reālo pirktspēju, rodas prasība pēc augstākas algas. Tomēr darba algu palielināšana pozitīvu efektu dos tikai tad, ja notiek atbilstoši darba ražīguma pieaugumam uzņēmumā. Ja algu pieaugums ir straujāks par saražotās produkcijas vērtības pieau-

gumu uz nodarbināto, uzņēmējam radīsies izmaksu spiediens. Cenu pārskatīšanas vietā uzņēmums var koriģēt savu peļņas maržu, it īpaši augstas konkurences apstākļos, baidoties zaudēt tirgus daļu. Tomēr, ja konkurence nav pietiekama vai arī darba algu pieaugumu tempu pārsniegums pār darba ražīgumu ir ilglaicīgs, tas visticamāk transformējas cenu pieaugumā.

Zema inflācija – ikviena iedzīvotāja interesēs

Ekonomisti un centrālās bankas pasaulē atzinušas, ka zema inflācija var nodrošināt sabalansētu tautsaimniecības attīstību. Neskatoties uz to, ka strauja ekonomikas attīstība Latvijā ir vērojama jau sešto gadu, inflācija līdz 2004. gadam saglabājās zema, t.i., 2 – 3% robežās. Bet 2004. gads raksturojās ar krasu cenu kāpumu, gada vidējai inflācijai sasniedzot 6.2%. Šī tendence turpinās, arī 2005. gadā – pirmo deviņu mēnešu gada vidējai inflācijai saglabājās augsta – 6.5%. Šogad to ietekmē atsevišķas nodokļu izmaiņas, tomēr visbūtiskāk – straujais degvielas cenu pieaugums, ko izraisījis naftas cenu kāpums pasaules tirgū. Lai arī lielāko daļu no šā brīža inflācijas joprojām iespējams izskaidrot ar piedāvājuma puses faktoru ietekmi, tomēr arī straujā tautsaimniecības attīstība un līdz ar to ienākumu pieaugums, labvēlīgie kreditēšanas apstākļi un valdības izdevumu politika rada pastipriņošu pieprasījuma puses spiedienu uz inflāciju. Šādos apstākļos valdības izdevumu palielināšanai jābūt īpaši piesardzīgai un, realizējot makroekonomiskajai situācijai atbilstošu fiskālo politiku, valdība var mazināt augstas inflācijas saglabāšanās risku un inflācijas gaidas. Latvijā cenu pieaugums skar gandrīz visas inflācijas aprēķināšanai izmantotās preču un pakalpojumu grupas. Neskatoties uz atšķirīgu mājsaimniecību izdevumu struktūru atkarībā no ienākumu lieluma (piemēram, mājsaimniecībām ar zemāku ienākumu ir lielāks pārtikas īpatsvars un mazāks atpūtas un kultūras pasākumu īpatsvars), straujš cenu pieaugums galvenajās patēriņa grupās nosaka pirktspējas samazināšanos gan iedzīvotājiem ar zemākiem, gan augstākiem ienākumiem. Tādējādi zema inflācija ir ikviena valsts iedzīvotāja interesēs, jo nodrošina gan stabilu vērtību mājsaimniecību ienākumiem, gan stabilu vidi darbības plānošanai uzņēmumiem. Turklāt stabila tautsaimniecības vide, tostarp zema un stabila inflācija, un uz šādu uzdevumu orientēta valsts politika ir nepieciešama ārvalstu investoru uzticības nodrošināšanai. Tas sekmēs valsti nepieciešamo investīciju piesaisti, lai nodrošinātu ekonomikas attīstību un tai pat laikā arī iedzīvotāju labklājības pieaugumu.

Papildu informācijai - santa.berzina@bank.lv
Latvijas Bankas arhīva foto

13%

Tik daudz Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka inflācija Latvijā pēc diviem gadiem būs lielāka par 10%. Kopumā 54% iedzīvotāju sagaida, ka inflācija būs 7% un augstāk. Pārmēru straujais un nu jau ilgstošais cenu kāpums ir radījis sabiedrībā inflācijas gaidas, kad iedzīvotāji paredz preču un pakalpojumu cenu palielināšanos arī nākotnē. Inflācijas gaidas ir ļoti svarīgs faktors tādēļ, ka tās ietekmē faktisko inflāciju. Vienkāršoti mehānisms ir šāds: pircēji sagaida, ka tuvākā nākotnē kāda produkta cena augs, tātad labāk ir šo produktu nopirkt uzreiz, kamēr cena nav pārāk augsta. Tā kā daudz pircēju vēlas nopirkt produktu vienlaikus, pieprasījums pēc tā aug un attiecīgi pieaug arī cena. Tirgotājs var bez lielas pretestības celt cenu, jo pircējs jau ir sagatavojies tās kāpumam. Tādējādi inflācijas gaidas pārvēršas faktiskā inflācijā. Lai inflācijas gaidas dziļi neiebūvētos cenu veidošanās mehānismā, sabiedrībai jāgūst pārliecība, ka inflācija mazināsies. Šādu pārliecību var radīt konkrēta rīcība, proti, Latvijā bez vilcināšanās veicami valdības plānā iekļautie inflācijas ierobežošanas pasākumi.

Gata Zommerovska foto

UZŅĒMĒJDARBĪBA UN KONKURENCE – TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS PAMATS

ANRIJS MATĪSS

*Ekonomikas ministrijas
valsts sekretāra vietnieks*

Negodīgas darbības vienā nozarē būtiski ietekmē citu nozaru attīstību un galvenais – inflāciju vai dažādu preču un pakalpojumu cenu celšanos.

Pēdējo divu gadu laikā izstrādātajos dokumentos (2004. gadā – Tautsaimniecības vienotā stratēģija un 2005. gadā – Latvijas Nacionālā Lisabonas programma) par galveno mērķi izvirzīta attīstīto valstu dzīves standartiem atbilstoša valsts iedzīvotāju labklājības līmeņa sasniegšana pārskatāmā nākotnē, t.i., nākamo 20–30 gadu laikā sasniegt Eiropas Savienības valstu vidējo iekšzemes kopprodukta līmeni uz vienu iedzīvotāju. Savukārt, līdz 2008. gadam jānodrošina ikgadējais IKP pieaugums ne zemāks par 6-8% un nodarbinātības līmenis jāpaaugstina līdz 65% (15-64 gadu vecumā) 2008. gadā. Lai sasniegtu šo mērķi, nepieciešams veidot tādu valsts politiku, kas sekmētu godīgas uzņēmējdarbības attīstību, veicinātu nodarbinātību, piesaistītu ārvalstu investīcijas un nodrošinātu godīgu konkurenci gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā, aktīvi iesaistoties un aizstāvēt savas valsts pozīciju ES institūcijās.

Konkurences veicināšanas politika

Efektīvas konkurences politikas realizācija Latvijā kļuvusi sevišķi aktuāla līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, jo tas ir instruments, kas nodrošina godīgu uzņēmējdarbību un aizsargā no nepamatota cenu pieauguma. Tāpēc pašreizējais augstais inflācijas līmenis rada bažas, ka atsevišķās tautsaimniecības nozarēs varētu nebūt pietiekamas konkurences.

Konkurences padomei divi svarīgākie uzdevumi ir – pirmkārt, vērsties pret smagākajiem konkurences tiesību pārkāpumiem, kas rada zaudējumus plašam sabiedrības lokam, un, otrkārt, identificēt riskus nozarēs, kurās pastāv konkurences tiesību pārkāpumu iespējas. Īpaši tiek izdalīti tirgi ar neelastīgu piedāvājumu (piemēram, degvielas tirgus). Par konstatētajiem likumu pārkāpumiem kopumā uzlikta soda naudas Ls 90 544,95 apmērā.

Šogad Ekonomikas ministrija (EM) un Konkurences padome īpašu uzmanību pievērs degvielas, pārtikas un nepārtikas preču mazumtirdzniecībai. Piemēram, straujais cenu kāpums degvielas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgū Latvijā šobrīd rada nelabvēlīgas sekas visai tautsaimniecībai. Lietuvas kompānijas *Mažeikų nafta* (piegādā vairāk nekā 80% no kopējā benzīna daudzuma Latvijā) pēdējā laikā noteiktā cena par E-95. markas benzīnu ir ievērojami cēlusies, nereti pat apsteidzot cenas Roterdamā. Tas konkurences uzraugiem rada bažas, ka tiek ļaunprātīgi izmantots dominējošais stāvoklis tirgū un Latvijas tirgotājiem tiek uzspiesta nepamatoti augsta degvielas vairumtirdzniecības cena.

Savukārt citu preču mazumtirdzniecībā vērojama tradicionālo veikalu skaita un to tirgus daļas samazināšanās, jo

Konkurences padomes lietu statistika, 2005. gada janvāris – oktobris

	Izmeklēšanā esošo lietu skaits	Pabeigto izmeklēšanas lietu skaits	Konstatēto pārkāpumu skaits
Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	7	2	1
Aizliegta vienošanās; paziņota vienošanās	10	4	1
Uzņēmumu apvienošanās	4	15	1
Negodīga konkurence	5	15	1
Reklāmas likuma pārkāpums	8	11	7
Kopā	34	47	11

dažādas preces kļūst par ikdienas patēriņa precēm lielveikalos. Var secināt, ka mazumtirdzniecībā ir iespējamas barjeras citu konkurentu ienākšanai tirgū un pastāv lielāko tirgus dalībnieku saskaņotu un paralēlu darbību risks. Ņemot vērā lielāko mazumtirgotāju būtisko tirgus daļu, pastāv risks, ka lielveikali var uzspiest ražotājiem un preču piegādātājiem daudzus neizdevīgus noteikumus, kā, piemēram, maksu par veikalu atvēršanu, par "plauktu", prasības nodrošināt cenu atlaisti kampanjas, piegādes un mārketinga nosacījumus un citas prasības. Veiktie pētījumi parāda, kā negodīgas darbības vienā nozarē būtiski ietekmē citu nozaru attīstību un galvenais – inflāciju jeb dažādu preču un pakalpojumu cenu celšanos.

Šogad deviņu mēnešu laikā Konkurences padomē pabeigtas izmeklēt 47 lietas un konstatēti 11 pārkāpumi. Pašlaik izmeklēšanā atrodas 34 lietas.

Mazās un vidējās uzņēmējdarbības atbalsts

Lai veicinātu konkurenci iekšējā tirgū Latvijā, gan ārpus tās robežām, EM kā galveno uzdevumu sev definējusi uzņēmējdarbības attīstības sekmēšanu, jaunu uzņēmumu veidošanās veicināšanu, kā arī esošo paplašināšanos un modernizēšanos. Īpaši jaunajiem uzņēmējiem nepieciešams valsts atbalsts – gan finansiāls, gan izglītībā.

Latvijas Mazo un vidējo uzņēmumu attīstības programmas 2004.-2006. gadam ietvaros ir realizēti vairāki pasākumi uzņēmējdarbības attīstībai. Piemēram, dažādu izglītojošu semināru organizēšana uzņēmējiem - kā motivēt sevi kļūt par uzņēmēju, par Eiropas Savienības likumdošanas prasību piemērošanu Latvijā un citiem jautājumiem. Lielu uzņēmēju atsaucību šogad guva biznesa forums *Uzņēmēju zinību diena 2005*, kura mērķis bija informēt uzņēmējus par ES struktūrfondu atbalsta iespējām nodarbināto kvalifikācijas celšanai, tehnoloģiju procesu pilnveidošanai uzņēmumos un programmnodrošinājumiem uzņēmuma vadībā, lai optimizētu to darbību un celtu konkurētspēju. Latgales uzņēmējiem tika sniegtas konsultācijas par pieteikumu sagatavošanu ES struktūrfondu finansējuma saņemšanai, projektu pieteikumu sagatavošanā un iesniegšanā Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā.

Ari turpmāk šīs programmas ietvaros plānots organizēt informatīvos seminārus, izdot informatīvi izglītojošus materiālus un realizēt uzņēmēju apmācību programmas. Tiks

veikti pētījumi par uzņēmējdarbības attīstības tendencēm reģionu un nozaru griezumā; administratīvo procedūru un nodokļu sloga identifikēšanu, norādot mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) attīstību bremzējošos faktoros un sniedzot salīdzinošu analīzi par nodokļu piemērošanu ES dalībvalstīs.

SIA Latvijas Garantiju aģentūra 2005. gada pirmajā pusē izsniegusi 37 garantijas par kopējo summu Ls 1 140 089. Šī aģentūra kopš 2003. gada jūnija atbalsta Latvijā reģistrēto mazo un vidējo uzņēmējdarbību saimniecisko darbību, sekmējot kredītresursu pieejamību un izsniedzot vidējā un ilgtermiņa aizdevumu garantijas. Garantijas paredzētas sākotnējām investīcijām – uzņēmuma pamatlīdzekļos, ēku un iekārtu iegādei, nemateriāliem ieguldījumiem (patentu iegūšanai un tehnoloģiju apgūšanai, kas palielina uzņēmuma konkurētspēju), kā arī aizdevumiem uzņēmumu investīciju attīstības sekmēšanai. Lai veicinātu riska kapitāla pieejamību un sekmētu komercdarbību Latvijā, kopš šī gada maija sākta īstenot jauna nacionālā programma **Riska kapitāla finansējums**. Programmas mērķis ir nodrošināt efektīva publiskā sektora līdzfinansētu instrumenta izveidi un funkcionēšanu. Tiek plānots izveidot trīs riska kapitāla fondus, kuri veiks ieguldījumus MVU, preti saņemot to kapitāldaļas un kļūstot par komercsabiedrības līdzīpašniekiem. Tā kā riska kapitāla ieguldījums ir atkarīgs no biznesa plāna, nevis no nodrošinājuma vērtības, kā tas ir komercbanku kredītu gadījumā, tas dos iespēju uzņēmējiem gūt finansējumu situācijās, kad pašu kapitāls nav pietiekams, bet komercdarbības risks ir par augstu kredīta saņemšanai.

Nacionālās programmas kopējais finansējums ir Ls 10,2 milj., projektu īstenošanā 75% izdevumu finansēs Eiropas Reģionālās attīstības fonds, bet 25% būs Latvijas valsts budžeta līdzfinansējums. Programmas termiņš – līdz 2008. gada 31. augustam, savukārt izveidotie riska kapitāla fondi turpinās darboties vēl 4–7 gadus.

Ar Latvijas Hipotēku un zemes bankas palīdzību kopš 2000. gada tiek ieviesta un īstenota Latvijas MVU attīstības kredīšanas programma. Līdz šim tā ir būtiski veicinājusi kapitāla pieejamību uzņēmējiem, kā arī mudinājusi komercbankas aktīvāk piedāvāt viņiem aizdevumus. Banka īsteno specifisku kredīšanu: uzņēmējdarbības uzsācējiem, strauji augošiem MVU, īpaši atbalstāmos reģionos un sieviešu MVU. Kredīšanas programmas rezultātā līdz 2005. gada martam izveidotas vairāk nekā 1699 darba vietas un nodibināti 97 uzņēmumi.

Ārvalstu tiešās investīcijas pieaug

Speciālo programmu ietvaros aizdevumi ar īpašu atbalstu piešķirti 273 MVU, kopumā par aptuveni 10 milj. latu. Lielākā daļa no aizdevumiem – īpaši atbalstāmos reģionos (aptuveni Ls 4,1 milj.), uzņēmējdarbības uzsācējiem (aptuveni Ls 2 milj.), sievietes uzņēmumiem (aptuveni Ls 1,8 milj.) un strauji augošiem MVU (aptuveni Ls 2,1 milj.). Valsts atbalsts paredz uzņēmējiem iespēju saņemt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējumu dažādu projektu realizācijai. Ministrijas kompetencē vien ir vairākas nacionālās programmas un grantu shēmas, lai uzņēmēji gūtu atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstīšanai, komercdarbības pilnveidošanai atbilstoši starptautisko standartu prasībām, infrastruktūras attīstībai, nodarbināto kvalifikācijas celšanai un tālākizglītībai, uzņēmumu dalībai starptautiskās izstādēs un gadatirgos un citās jomās.

Pasākumu plāns uzņēmējdarbības veicināšanai

Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā kopš 1999. gada kopumā bijuši ietverti apmēram 170 uzdevumi, no kuriem aptuveni 90% ir īstenoti. Pēc uzņēmēju un ārvalstu investoru ierosinājumiem, tajā tiek ietverti uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas, nodokļu politikas un administrēšanas uzlabošanas, kā arī administratīvo šķēršļu mazināšanas pasākumi.

Dažādu rūpniecības nozaru, piemēram, mašīnbūve un metālapstrāde, elektronika un elektrotehnika, informācijas tehnoloģijas un telekomunikācijas, kā arī ķīmijas un farmācijas pārstāvji arvien biežāk norāda uz inženiertehnisko un dabas zinātņu speciālistu trūkumu un nepieciešamību palielināt universitāšu absolventu skaitu (tai skaitā valsts budžeta finansēto vietu skaitu) šajās specialitātēs. Tāpēc, realizējot augstākās izglītības politiku, tiek palielināts valsts finansēto studiju vietu skaits dabas un tehniskajās zinātnēs. Jaunieši tiek informēti arī par iespējām, kādas piedāvā Latvijas rūpniecības sektors, uzlabots vidējās un pamatzglītības saturs, lai nodrošinātu jauniešu gatavību studijām eksaktajos studiju virzienos.

Labklājības ministrijā uzsākti, kā arī vēl plāno veikt virkni

(nobeigums 12. lpp.)

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā investoru interese ir būtiski paaugstinājusies, to veicināja arī valdības lēmums samazināt uzņēmuma ienākuma nodokļa likmes. 2004. gadā Latvijas ārvalstu tiešās investīcijas sasniedza 350.2 milj. latu (kopš 1991. gada tiešās investīcijas Latvijā sasniedz apmēram 2,5 miljardus latu), kas bija divas reizes vairāk nekā gadu pirms tam. Šā gada pirmajā ceturksnī – investēti jau 116.8 milj. latu.

Skatot investīciju struktūru nozaru un ieguldītājvalstu griezumā, redzams, ka pērn lielākie līdzekļi nonāca finanšu starpniecībā, apstrādes rūpniecībā, transporta un sakaru nozarē, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, kā arī būvniecībā. Šā gada sākumā – elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes nozarē, kā arī finanšu starpniecībā, apstrādes rūpniecībā, transporta un sakaru nozarē, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā. Nevienas ārvalsts ieguldījumu īpatsvars nav lielāks par 15%. Tas nozīmē, ka līdzekļi nekoncentrējas vienā nozarē un arī ieguldītāji nāk no dažādām valstīm, kas ir pozitīvi no makroekonomisko risku un vienmērīgas izaugsmes viedokļa.

Latvijas Bankas padomē un valdē (2005. gada septembris – novembris)

- **Latvijas Bankas padome 22. septembrī** nolēma nemainīt refinansēšanas, banku noguldījumu Latvijas Bankā un lombarda kredīta procentu likmes, nemot vērā procentu likmju ierobežoto iedarbību Latvijā pēc lata piesaistes eiro. Arī bankām piemērojamā obligāto rezervju prasību norma tika saglabāta 6% līmenī.
- **Latvijas Bankas padome 19. novembrī** nolēma nemainīt refinansēšanas, banku noguldījumu Latvijas Bankā un lombarda kredīta procentu likmes, taču **palielināja rezervju normu bankām un ārvalstu banku filiālēm no 6% uz 8%** (lēmums stājas spēkā 24.12.2005.), lai veicinātu makroekonomisko stabilitāti kā priekšnoteikumu turpmākai tautsaimniecības izaugsmei.

2005. gada oktobrī gada inflācija sasniedza 7.6%. Daļēji šo pieaugumu skaidro augošās energoresursu – degvielas, gāzes – cenas pasaules tirgos, kas ietekmē arī cenu līmeni mūsu valstī. Taču Latvijas Bankas analīze liecina, ka augsto inflācijas līmeni Latvijā arvien vairāk sāk ietekmēt stiprais iekšzemes pieprasījums, arvien skaidrāk novērojama arī inflācijas gaidu ietekme, kas inflācijas procesu padara arvien grūtāk kontrolējamu.

Nemot vērā inflācijas dinamiku iepriekšējos šī gada mēnešos, kā arī gaidāmo atsevišķu administratīvi regulējamo cenu kāpumu līdz gada beigām, piemēram, lielākus siltumenerģijas tarifus Rīgā, **Latvijas Banka paaugstina šī gada vidējās inflācijas prognozi līdz 6.7%.**

Viens no būtiskākajiem iekšzemes pieprasījumu stimulējošiem nosacījumiem ir banku piekoptā joprojām intensīvā kredītēšanas politika, kas nav uzturama ilgtermiņā – septembrī pieaugums pietuvojās jau 60% līmenim. Bažas pastiprina fakts, ka kredītēšana vairāk sekmē patērīna, nevis ražojošās kapacitātes nostiprināšanos – hipotekāro kredītu gada pieaugums šobrīd ir virs 90%, bet industriālie kredīti pieaug vidēji par 30%.

Latvijas Banka atkārtoti uzsver, ka tautsaimniecības straujas izaugsmes un augstas inflācijas apstākļos valsts fiskālā politika būtu jāvirza uz pilnībā sabalansēta budžeta sasniegšanu, papildu iekasētos nodokļu ieņēmumus novirzot nevis papildu izdevumu finansēšanai, bet gan budžeta deficīta ierobežošanai.

Papildu informācija – no preses sekretāra Mārtiņa Grāviša (Martins.Gravitis@bank.lv).

(turpinājums no 11. lpp.)

pētījumu par cilvēkresursu attīstību atsevišķās rūpniecības nozarēs un nākotnes pieprasījumu pēc speciālistiem. Šobrīd jau ir pabeigts pētījums par cilvēkresursu attīstību mašīnbūves un metālapstrādes nozarē, kas parādīja, ka vislielākais pieprasījums ir pēc speciālistiem ar V profesionālās kvalifikācijas līmeni (pieprasīto speciālistu skaits turpmākajos piecos gados veido 77% no esošo speciālistu skaita ar šādu kvalifikāciju).

Kā kļūt konkurētspējīgākiem?

Lai Latvija un uzņēmēji spētu attīstīties un konkurēt, nepieciešams arī atrast jaunus sadarbības partnerus ārvalstīs, kā arī sekmēt ārvalstu kapitāla ienākšanu Latvijā. Šie ir vieni no Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) galvenajiem uzdevumiem. Pasaules investīciju veicināšanas aģentūru asociācijas 2005. gadā rīkotajā konferencē 188 aģentūru starpā LIAA tika atzīta par pasaules klases aģentūru un labāko investīciju aģentūru Austrumeiropas un Centrālās Āzijas reģionā.

Lai piesaistītu ārvalstu investīcijas, aģentūras pārstāvji ārvalstīs organizē seminārus par Latvijas biznesa vidi, rīko tiešā marketinga kampaņas, uzrunā un apmeklē uzņēmumus, kuri meklē iespējas pārcelt vai paplašināt ražošanu ārvalstīs. Īpaša uzmanība tiek veltīta individuālam darbam ar ārvalstu investoriem, sākot no biznesa vizīšu sagatavošanas un organizēšanas, potenciālo piegādātāju un sadarbības partneru atrašanas, līdz iespējamās teritorijas vai zemes gabala atrašanas ražotnes celtniecībai.

Patlaban aģentūrā strādā pie vairāk nekā 120 investīciju projektiem dažādos tautsaimniecības sektoros – mašīnbūvē un metālapstrādē, kokapstrādē, IT, tūrisma pakalpojumu jomā u.c. Kopš 2003. gada ar LIAA starpniecību piesaistīto investīciju apjoms sasniedz 100 miljonus eiro, un, tiem pilnībā realizējoties, Latvijā varētu tikt izveidotas 1200 jaunas darba vietas.

Pēdējos divos gados atvērtas arī deviņas Latvijas ārējās ekonomiskās pārstāvniecības: Apvienotajā Karalistē, Vācijā, Nīderlandē, Francijā, Zviedrijā, Krievijas Federācijā, Kazahstānā, Norvēģijā un Dānijā.

Līdz 2005. gada beigām plānots atvērt pārstāvniecību ASV.

Papildu informācijai – evita.urpena@em.gov.lv

Ekonomikas ministrijas arhīva foto

LATVIJAS BANKA

K. VALDEMĀRA IELĀ 2A • RĪGĀ, LV-1050 • TĀLRUNIS: 702 2300 • FAKSS: 702 2420
E-PASTS: INFO@BANK.LV • HTTP://WWW.BANK.LV

© LATVIJAS BANKA, 2005

Pārpublicējot obligāta avota norāde. Reģistrācijas apliecība Nr. 1947